

Voorbeeld Inhoudsopgave Voortgangsdokument RES 2025

Inleiding

In het Klimaatakkoord is afgesproken om zicht te houden op het doelbereik. Alle regio's brengen de voortgang systematisch elke twee jaar in beeld en leggen dit vast in een document. Het uitgangspunt voor het voortgangsdokument is:

- de voortgang van de zelf vastgestelde doelen voor 2030 voor de grootschalige duurzame opwek op land en de beschikbaarheid en het gebruik van bovengemeentelijke warmtebronnen
- het regionale perspectief op samenwerking.

In 2025 is het de tweede keer dat elke regio een voortgangsdokument opstelt. De deadline voor het inleveren van het voortgangsdokument 2025 is 1 juli 2025. We zien dat opwek niet los kan worden gezien van vraag, opslag/flex, transport en aansluiting op het net/netcongestie. Maar ook niet van het feit dat energie ruimte vraagt en nodig is voor wonen, werken, produceren en verplaatsen. Zowel in het hier en nu als in de toekomst. Onder invloed hiervan zagen we de RES-gesprekstafels in veel regio's verbreden naar onderwerpen die deel uit maken van het decentrale deel van het energiesysteem.

In december 2023 is het Nationaal Plan Energiesysteem (NPE) vastgesteld en vervolgens in februari 2024 behandeld in de huidige Tweede Kamer. Het geeft de langetermijnvisie en richting voor het energiesysteem weer. De ministeries van KGG en VRO spreken met de koepels van gemeenten (VNG), provincies (IPO) en waterschappen (Unie van Waterschappen) en in afstemming met de netbeheerders, over nieuwe interbestuurlijke afspraken over het energiesysteem voor na 2030. Wat specifiek de rol van de RES hierin zal zijn, is op dit moment is nog onduidelijk en volgt uit de afspraken. Eind dit jaar wordt meer duidelijkheid verwacht. Dit lopende proces is niet van invloed op het voortgangsdokument voor 2025.

Doel voortgangsdokument

Om de voortgang in beeld te houden op landelijk niveau vragen we je dus weer een voortgangsdokument op te stellen. Het voortgangsdokument 2025 geeft inzicht of de regio op koers ligt voor het realiseren van het eigen regionale bod voor 2030 en hoe de regionale samenwerking verloopt. Ook kijk je in het document vooruit naar de ambities en plannen voor na 2030 en richting 2050. En geeft het dilemma's en knelpunten aan die buiten de invloedssfeer van de regio om aandacht of oplossingen vragen.

Het document is een verantwoording op de voortgang van al genomen besluiten in de regio. Het heeft geen kaderstellend karakter en is niet plan-m.e.r. plichtig.

Het document wordt vastgesteld door de 'stuurgroep RES' en colleges van gemeenten, provincies en waterschap. Het wordt voorgelegd aan de volksvertegenwoordigers op vergelijkbare wijze als bij andere voortgangsdOCUMENTEN, zodat zij hun controlerende rol kunnen invullen.

NP RES gebruikt het document voor de foto RES: de halfjaarlijkse stand van zaken. Het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) gebruikt het voor de monitor in 2025.

Herijken RES

De RES Herijking is een afzonderlijk document en kent een eigen proces. Tijdens het uitvoeren van de Regionale Energiestrategie ontstaan nieuwe inzichten. Dat kan leiden tot het herijken van de gezamenlijk opgestelde plannen en het stellen van kaders voor toekomstige ontwikkelingen in de regio. Wanneer een herijking plaatsvindt in de regio is dit maatwerk; dit kent dus logischerwijs geen vaste ritmiek. Regio's kiezen vaak zelf een eigen naam voor de RES Herijking. De herijking vindt met name plaats voor nieuwe ambities, het afvallen van zoekgebieden, het zien van extra mogelijkheden, het concretiseren van zoekgebieden naar locaties of het koppelen met andere opgaven. Een aantal regio's heeft inmiddels een RES Herijking gedaan.

Voor een RES Herijking, die vaak plan-m.e.r.-plichtig is, is besluitvorming door de volksvertegenwoordigende organen in de regio sterk aan te raden. Het gaat immers om kaders die (opnieuw) worden vast- of bijgesteld.

Data

Afgelopen jaren zijn weer stappen gezet in het verzamelen, ontsluiten en beschikbaar stellen van data. Elke regio levert in samenspraak met NP RES voor de zomer een geactualiseerde (geo)data set. Er is een aparte memo gemaakt voor data-specialisten in RES-regio's met details over het aanleveren van data.

De door de regio aangeleverde gegevens zijn input voor het voortgangsdOCUMENT 2025 en voor de PBL monitor 2025.

Ook liggen de datasets aan de basis van meer inzicht in bijvoorbeeld de uitdagingen rondom netcongestie, de landelijke milieunormen wind en de voorkeursvolgorde zon. Maar ze geven ook inzicht in eventuele belemmeringen door andere ruimtevragers zoals Defensie en de uitbreiding van de infrastructuur. De data helpen dus bij het maken van ruimtelijke afwegingen.

Voor de in te leveren data is de peildatum 31 december 2024. We verwachten in april 2025 nieuwe informatie vanuit RVO over alle projecten die per 31 december 2024 een subsidiebeschikking hebben gekregen of gerealiseerd zijn. In juni 2025 komt CBS met vermogens en productie over Zon op Gebouw in 2024. Het beschikbaar komen van data van CBS en RVO loopt niet gelijk op met het moment van vaststellen van het voortgangsdOCUMENT in een regio. Het is dus goed om in dit in het voortgangsdOCUMENT te duiden en aan te

geven welke bron gebruikt is met welke peildatum. Zo is het voor bestuurders, volksvertegenwoordigers en anderen navolgbaar dat in 2025 de cijfers in de foto van NP RES en in de PBL Monitor gebaseerd zijn op voortschrijdend inzicht.

Wat beschrijft het voortgangsdokument 2025

Het voortgangsdokument 2025 beschrijft kwalitatief en kwantitatief de stappen die tussen juli 2023 en juli 2025 zijn gezet in het realiseren van de ambities zoals die zijn opgenomen in de RES 1.0 en/of de Herijkte RES.

Uitgangspunt is de voortgang van de zelf vastgestelde doelen voor 2030 voor de grootschalige duurzame opwek op land en de beschikbaarheid en het gebruik van bovengemeentelijke warmtebronnen.

Tegelijk begrijpen we dat dit niet los gezien kan worden van de veranderende politieke en maatschappelijke context, netcongestie, uitbreiding van de infrastructuur, opslag, de voorkeursvolgorde zon en de landelijke milieunormen wind die naar verwachting in 2025 worden vastgesteld. Daarom vragen we:

- te kijken naar andere elementen van het decentrale deel van het energiesysteem, als die in scope zijn van de RES;
- naast de voortgang, de specifieke knelpunten te benoemen die spelen in de eigen regio;
- ook vooruit te kijken naar 2030 en verder.

De kwantitatieve data geven straks veel informatie over in welk stadium ambities, zoekgebieden of projecten zijn. Daarnaast gaat het dus vooral ook om duiding en context van die data, van het RES-proces en kansen en/of knelpunten bij de voortgang van de uitvoering van de RES.

De vragen in de hiernavolgende voorbeeld inhoudsopgave zijn bedoeld om wat richting te geven. Het is aan de regio zelf om het document passend te maken bij de eigen context.

Voorbeeld inhoudsopgave van het voortgangdocument 2025

1. **Managementsamenvatting**

2. **Inleiding**

Korte toelichting over hoe de samenwerking tussen gemeenten, provincie, waterschap, netbeheerders en Rijk een vervolg heeft gekregen waarbij aandacht wordt besteed aan vragen als:

- Welke stappen zijn gezet richting doelbereik?
- Wat is bereikt in relatie tot de gestelde doelen en met wie?
- Welke invloed heeft de veranderende politiek bestuurlijke setting en op de realisatie van de uitvoering en leidt die tot nieuwe wensen of accenten? En zo ja welke dan?
- Hoe is de positie van de RES in het veranderende speelveld in de regio? Denk aan de Energieboards of onderwerpen als netcongestie, verstedelijking/ woningbouwopgave, verduurzaming bedrijventerreinen, verduurzaming mobiliteit e.d.

Wat is geleerd (positieve voorbeelden, lessen, lastige situaties,...)? En waar is de regio trots op, terugkijkend naar de afgelopen twee jaar?

3. **Voortgang in het realiseren van de RES**

Korte toelichting op de kwantitatieve en kwalitatieve voortgang in de afgelopen twee jaar.

In het Klimaatakkoord staat dat plannen en projecten op 1 januari 2025 onherroepelijk vergund moeten zijn met het oog op realisatie voor 2030. Vanuit ingeleverde data is straks te herleiden welke projecten en verwachte productie zich in de fase 'vergunningverlening' of verder bevinden en in welk jaar projecten worden gerealiseerd. Voor het voortgangsdokument vragen we vooral een samenvatting en duiding van deze data. Denk aan het antwoord op vragen als:

- Wat is de stand van zaken t.o.v. het gestelde doel in de regio (samenvatting kwantitatieve data)?
- Welke eventuele technische of andere knelpunten staan het behalen van de eigen doelen in de weg, of leidde tot het afvallen van specifieke locaties/projecten?
- Wat wordt daar in de regio aan gedaan?
- Zijn er nieuwe zoekgebieden of zoekgebieden verder concreet geworden richting concrete locaties en projecten?
- Van welke projecten en zoekgebieden wordt realisatie na 2030 verwacht? Zijn daar al stappen richting realisatie voor gezet, of wanneer worden die verwacht?

4. **Bijsturen in het realiseren van de RES**

Korte beschrijving over het bijsturen op het realiseren van het eigen doel waarbij aandacht wordt besteed aan vragen als:

- Hoe verloopt de besluitvorming rond de uitwerking van zoekgebieden naar concrete locaties en projecten richting vergunningverlening?
- Hoe wordt gesproken, samengewerkt en besloten over bijvoorbeeld het slimmer benutten van de netinfrastructuur voor de opwek, of het participeren door de omgeving?
- Waar zijn knelpunten?
- Is bijgestuurd of is bijsturing nodig om de eigen doelen te halen? Zo ja door wie/welke partij: gemeente(n), provincie, departement/Rijk...?
- Zijn er afspraken over bijsturing gemaakt?

5. **Opwek in de leefomgeving**

Korte beschrijving over het realiseren van grootschalig opwek in de leefomgeving waarbij aandacht wordt besteed aan vragen als:

- Hoe staat het met het verankeren van zoekgebieden/projecten/locaties in het omgevingsbeleid bij gemeenten en provincie?
- Zijn er OER projecten in de regio en wat zijn de ervaringen daarmee?
- Wordt er opwek/warmte gerealiseerd op grond van, of met hulp van waterschappen?
- Zijn er goede of minder goede ervaringen met gebiedsgerichte aanpakken (stedelijke gebied, landelijk gebied, bedrijventerreinen, erfgoed)?
- Ligt het vastleggen van de ruimte voor de bij de opwek benodigde infrastructuuruitbreidingen op koers? (relatie pMIEK)

- Hoe is de RES opgenomen in de ruimtelijke arrangementen van provincies? Bijvoorbeeld alleen als doelstelling of ook als zoekgebieden waar rekening mee moet worden gehouden?
- Wordt actief gestuurd op ecologie en landschapskwaliteit bij wind- en zonneparken?

6. **Opwek in het decentrale deel van het toekomstig energiesysteem**

Korte beschrijving over de realisatie van grootschalig opwek als deel van het duurzame energiesysteem waarbij aandacht wordt besteed aan vragen als:

- Hoe ontwikkelt zich elektriciteitsvraag en -aanbod richting 2040 of later in de regio (over de verschillende sectoren heen zoals wonen, mobiliteit, bedrijvigheid)? Is er zicht op of en hoeveel aanvullende import van elektriciteit en warmte nodig is van het landelijke deel van het netwerk?
- Hoe zijn of worden wensen en behoeftes voor het toekomstige energiesysteem vanuit de regio meegenomen in de provinciale energievisies en pMIEK uitwerking en visa versa?
- Hoe en welke partijen in de regio werken mee aan het realiseren van de benodigde infrastructuur?
- Hoe werken partijen in de regio op korte termijn (<3 jr) en langere termijn eraan mee om de capaciteit van het elektriciteitsnet beter te benutten?
- Wat kan opslag betekenen voor het energiesysteem in de regio? En wat heb je nodig om dat te realiseren?
- Welke duurzame energievormen naast zon- en windenergie neemt de regio mee in de uitwerking van de RES voor en na 2030?
- Zijn er initiatieven in de regio om vraag en aanbod concreet bij elkaar te brengen zoals energiehubs en zo ja wat is de ervaring daarmee (inhoud en samenwerking)

7. **Maatschappelijke betrokkenheid, participatie en communicatie**

Korte beschrijving over de realisatie van grootschalig opwek in relatie tot maatschappelijke betrokkenheid, participatie en communicatie waarbij aandacht wordt besteed aan vragen als:

- Is er een participatiekader of- verordening?
 - o Lukt het inwoners om invloed te hebben op het proces en het concrete zonne- of windproject?
 - o Is er verbinding met participatie over andere thema's/opgaven zoals de warmtetransitie, stikstof, woningbouw, etc?
 - o Welke partij (gemeente, provincie, initiatiefnemer) neemt welke rol bij het betrekken van inwoners?
 - o Welke (mix van) methoden is er ingezet?
- Zijn alle belanghebbenden bereikt met de communicatie-inspanningen?
 - o Welke (mix van) middelen is er ingezet?
 - o Is er samengewerkt in de communicatie tussen verschillende partijen? Zo ja, hoe verliep die samenwerking?
 - o Is er specifieke kennis gebruikt (kennis van de doelgroep, manieren om de doelgroep te bereiken, etc)?
 - o Zijn er knelpunten op het gebied van communicatie?

Wat zijn de belangrijkste leerpunten (positieve voorbeelden, lessen, lastige situaties,...)?

Hoe het staat met het streven naar 50% lokaal eigendom van de productie van grootschalige duurzame opwek op land volgt uit de data die worden ingeleverd. In het voortgangsdokument gaat het om een duiding hiervan. Denk aan het antwoord op vragen als:

- o Welke conclusies trekt de regio uit de stand van zaken van lokaal eigendom?
- o Waar liggen kansen of zijn belemmeringen?
- o Wat is de rol van de energiecoöperaties?

8. **Regionale Structuur Warmte**

Korte beschrijving over de voortgang op bovengemeentelijke warmtetransitie waarbij aandacht wordt besteed aan vragen als:

- Wat is het actuele beeld m.b.t. de bovenlokale bronnen? Geef een overzicht van de bovenlokale bronnen die in beeld zijn en in welke sector ze benut kunnen worden.

- Zijn er afspraken tussen provincie, regio en gemeenten gemaakt over de verdeling van de bovenlokale bronnen? Hoe zien die eruit?
- Hoe verhouden de warmteprogramma's en RSW zich tot elkaar? Zijn er regionale inspanningen ten aanzien van de warmteprogramma's?
- Heeft netcongestie gevolgen voor de aanpak van de warmtetransitie?
- Wat is dé focus in relatie tot bovenlokale warmte voor de komende 5 jaar?

9. **Data & Monitoring**

Korte beschrijving over de voortgang op data en monitoring waarbij aandacht wordt besteed aan vragen als:

- Welke plek heeft data in de RES? Hoe is het georganiseerd qua beheer en actualisatie en welke rol speelt data?
- Wordt data uitgewisseld met andere beleidsvelden zoals wonen, bedrijven, landbouw en ruimtelijke ordening?
- Welke ontwikkelingen voor data zijn er in de regio de komende paar jaar?

10. **Vooruitblik naar komende periode tot en na 2030**

Korte vooruitblik tot en na 2030, waarbij aandacht wordt besteed aan vragen als:

- Zijn er nog veranderingen in de samenwerking tussen gemeenten, provincie, waterschap, netbeheerders en Rijk voorzien voor de komende periode?
- Waar, wanneer en door wie zijn nog afwegingen te maken in de komende jaren? Dat kan zijn voorzien in een RES Herijking 2.0 of mogelijk in omgevingsvisies of –plannen, maar ook in de provinciale, regionale of lokale energievisie en/of pMIEK.
- Waar liggen kansen?
- Wat zijn de uitdagingen?

11. **Eventuele bijlagen**